



## VIDAUS RINKA. BENDRIEJI PRINCIPAI

Vidaus rinka – gerovės ir laisvės erdvė, suteikianti prieigą prie prekių, paslaugų, darbo, verslo galimybių ir kultūros. Nuolatinės pastangos užtikrinti tolesnį plėtimąsi duoda naudos ES vartotojams ir įmonėms. Skaitmeninė rinka per elektroninę prekybą atveria ekonomikos skatinimo galimybių, o diegiama elektroninė valdžia mažina administracinę našta. Tačiau vis dar išlieka problemų, susijusių su, pavyzdžiui, dėl COVID-19 atsiradusių kliūčių keturioms laisvėms (laisvam prekių, paslaugų, kapitalo ir asmenų judėjimui).

### TEISINIS PAGRINDAS

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 4 straipsnio 2 dalies a punktas, 26, 27, 114 ir 115 straipsniai.

### TIKSLAI

1958 m. Romos sutartimi įsteigus bendrąją rinką buvo siekiama panaikinti prekybos kliūtis tarp valstybių narių, padidinti ekonominę gerovę ir prisidėti prie „glaudesnės Europos tautų sąjungos“ kūrimo. 1986 m. priėmus Suvestinį Europos aktą, į Europos ekonominės bendrijos (EEB) sutartį buvo įtrauktas vidaus rinkos, kuri apibrėžiama kaip „vidaus sienų neturinti erdvė, kurioje užtikrinamas laisvas prekių, asmenų, paslaugų ir kapitalo judėjimas“, sukūrimo tikslas.

### LAIMĖJIMAI

#### A. 1958 m. bendroji rinka

Bendroji rinka, Romos sutarties pagrindinis tikslas, buvo sukurta 1968 m. sudarius muitų sąjungą, atsisakius kvotų, piliečiams ir darbuotojams suteikus judėjimo laisvę ir tam tikru aspektu suderinus mokesčius, kai 1970 m. bendrai buvo įvestas pridėtinės vertės mokestis (PVM). Nepaisant to, laisvas prekių ir paslaugų judėjimas bei įsisteigimo laisvė tebebuvo apriboti dėl viešųjų institucijų toliau taikomos antikonkurencinės praktikos.

#### B. Vidaus rinkos kūrimas XX amžiaus devintąjį dešimtmetį ir Suvestinis Europos aktas

Pradinis detalaus teisės aktų derinimo metodas ir vieningo balsavimo Taryboje būtinybė buvo tapę kliūtimis pažangai. Tai pasikeitė, kai aštuntajame dešimtmetyje ES Teisingumo Teismas byloje Dassonville ([byla 8-74](#)) ir Cassis de Dijon ([byla 120/78](#)) priimtuose sprendimuose nusprendė, kad importo apribojimai yra neteisėti, ir



taip įtvirtino tarpusavio pripažinimą. Šie sprendimai atgaivino diskusijas dėl prekybos bendrijos viduje ir paskatino EEB kurti vidaus rinką.

Priėmus [Suvestinį Europos aktą](#) (jis įsigaliojo 1987 m. liepos 1 d.), nustatyta vidaus rinkos sukūrimo data – 1992 m. gruodžio 31 d. Nustačius balsavimą kvalifikuota balsų dauguma dėl bendrų muitų tarifų, laisvės teikti paslaugas, laisvo kapitalo judėjimo ir nacionalinių teisės aktų suderinimo taip pat buvo sustiprintas sprendimų dėl vidaus rinkos priėmimo mechanizmas. Iki nustatyto galutinio termino, dažniausiai taikant kvalifikuotos daugumos taisyklę, buvo priimta daugiau nei 90 proc. 1985 m. baltojoje knygoje numatytų teisėkūros procedūra priimamų aktų.

**C.** Bendros atsakomybės už vidaus rinkos sukūrimą siekimas 2003–2010 m.

Vidaus rinką labai padėjo siekti ES ekonomikos gerovės ir integracijos. Naujoje 2003–2010 m. vidaus rinkos strategijoje pagrindinis dėmesys buvo skiriamas laisvam prekių judėjimui gerinti, paslaugų rinkoms integruoti, mokesčių kliūčių poveikiui mažinti ir reguliavimo aplinkai paprastinti. Didelė pažanga padaryta atvėrus transporto, telekomunikacijų, elektros, dujų ir pašto paslaugų sektorius.

**D.** Vidaus rinkos pagyvinimas 2010 m.

Siekdama vėl sustiprinti Europos bendrąją rinką, o vykdant bendrosios rinkos politiką didžiausią dėmesį skirti visuomenei, vartotojams ir mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ), 2010 m. spalio mėn. Komisija paskelbė komunikatą „Kuriamas Bendrosios rinkos aktas“ ([COM\(2010\)0608](#)). Buvo pristatyta įvairių priemonių ES ekonomikai skatinti ir darbo vietoms kurti, dėl kurių bendrosios rinkos politika tapo platesnio užmojo.

Siekdama toliau plėtoti ir išnaudoti bendrosios rinkos nepanaudotą potencialą kaip ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo variklį, 2012 m. spalio mėn. Komisija pristatė II bendrosios rinkos aktą ([COM\(2012\)0573](#)). Akte nurodyta 12 pagrindinių veiksmų, kuriuos sudaro keturi pagrindiniai veiksniai, kurių nedelsdamos turėjo imtis ES institucijos: 1) integruoti tinklai, 2) tarpvalstybinis piliečių ir įmonių judumas, 3) skaitmeninė ekonomika ir 4) veiksmai, kurie stiprina sanglaudą ir didina vartotojams teikiamą naudą.

Komunikate „Geresnė bendrosios rinkos valdysena“ ([COM\(2012\)0259](#)) Komisija pasiūlė horizontaliąsias priemones, pavyzdžiui, daugiau dėmesio skirti aiškioms ir lengvai įgyvendinamoms naujoms taisyklėms, geriau naudoti esamas IT priemones siekiant padėti dalyviams naudotis bendrosios rinkos teikiamomis teisėmis ir steigti nacionalinius centrus bendrosios rinkos veikimui prižiūrėti. Europos semestro procese stebėseną yra neatsiejama metinių bendrosios rinkos integracijos pranešimų dalis.

2015 m. spalio 28 d. Komisija paskelbė komunikatą „Bendrosios rinkos tobulinimas: daugiau galimybių piliečiams ir įmonėms“ ([COM\(2015\)0550](#)). Jo tikslas – suteikti praktinės naudos žmonėms ir daugiau galimybių vartotojams ir įmonėms. Juo remiamos Komisijos pastangos didinti investicijas, išnaudoti bendrosios skaitmeninės rinkos potencialą ir didinti konkurencingumą. Strategijoje taip pat daug dėmesio skiriama geram energijos rinkos veikimui ir darbo jėgos judumo skatinimui nepiknaudžiaujant taisyklėmis. Be to, 2019 m. balandžio 17 d. priimta [Direktyva \(ES\) 2019/633](#) dėl nesąžiningos prekybos praktikos.



2015 m. gegužės mėn. Komisija priėmė bendrosios skaitmeninės rinkos strategiją ([COM\(2015\)0192](#)), kurioje nustatyta intensyvi teisėkūros darbo programa siekiant sukurti Europos skaitmeninę ekonomiką. Ursulos von der Leyen 2019 m. [Europos darbotvarkėje](#) Komisija į savo darbo gaires aiškiai įtraukė bendrosios skaitmeninės rinkos stiprinimą. Šis įsipareigojimas buvo atnaujintas 2020 m. vasario mėn. Komisijos strateginiame dokumente „[Europos skaitmeninės ateities formavimas](#)“, kuriame pateikiamos gairės, kaip užbaigti kurti bendrąją skaitmeninę rinką. Visų pirma tai turi būti padaryta sukuriant Europos bendrąją duomenų rinką ir, taikant nuoseklų reguliavimą, sudarant vienodas sąlygas internete ir ne internete.

Per COVID-19 pandemiją Komisija savo komunikate „[Proga Europai atsigauti ir paruošti dirvą naujai kartai](#)“ paskelbė, kad bendrosios rinkos skaitmeninimas bus esminis bloko atsigavimo ateity ramstis. Pagrindą sudarys keturi elementai: 1) investicijos į geresnį ryšį, 2) aktyvesnis pramonės ir technologijų sektoriaus dalyvavimas strateginėse tiekimo grandinės dalyse (pvz., dirbtinis intelektas, kibernetinis saugumas, debesijos infrastruktūra, 5G), 3) reali duomenų ekonomika ir bendros Europos duomenų erdvės ir 4) teisingesnė ir patogesnė verslo aplinka.

## EUROPOS PARLAMENTO VAIDMUO

### A. Bendras vaidmuo

Parlamentas buvo vidaus rinkos kūrimo proceso varomoji jėga. Jis 1997 m. lapkričio 20 d. rezoliucijoje parėmė idėją iki 2002 m. vidaus rinką pertvarkyti į visiškai integruotą bendrąją rinką. Keliose 2006 m. priimtose rezoliucijose (pvz., vasario 12 d., vasario 14 d., gegužės 16 d. ir liepos 6 d. rezoliucijose) Parlamentas pritarė minčiai, kad vidaus rinką turi būti daugelio ES politikos krypčių bendras pagrindas bei atskaitos taškas.

Parlamentas taip pat atliko aktyvų vaidmenį imantis vidaus rinkos pagyvinimo priemonių. Savo [2010 m. gegužės 20 d. rezoliucijoje](#) dėl bendrosios rinkos vartotojams ir piliečiams sukūrimo Parlamentas pabrėžė, kad turi būti imtasi priemonių siekiant informuoti vartotojus ir MVĮ ir jiems veiksmingiau suteikti galių, taip pat didinti piliečių pasitikėjimą. Parlamentas į Bendrosios rinkos aktą toliau reagavo 2011 m. balandžio 6 d. priimdamas tris rezoliucijas: „[Valdymas ir partnerystė bendrojoje rinkoje](#)“, „[Bendroji rinka Europos gyventojams](#)“ ir „[Bendroji rinka siekiant skatinti verslą ir augimą](#)“.

Parlamentas taip pat aktyviai veikė bendrosios rinkos valdymo srityje. [2013 m. vasario 7 d. jis priėmė rezoliuciją](#) su rekomendacijomis Komisijai dėl bendrosios rinkos valdymo, kurioje paragino kaip konkretų Europos semestro ramstį nustatyti bendrosios rinkos valdymo ciklą. Be to, [2014 m. vasario 25 d. Parlamentas priėmė rezoliuciją](#) dėl bendrosios rinkos valdymo įgyvendinant 2014 m. Europos semestrą, o [2014 m. vasario 27 d. – rezoliuciją](#) dėl Vidaus rinkos problemų sprendimo tinklo (SOLVIT) – visoje ES teikiamos paslaugos, kuri padeda rasti problemų, susijusių su naudojimusi ES teisėmis, sprendimus. Vėliau Parlamentas priėmė [2016 m. balandžio 12 d. rezoliuciją](#) „Bendrosios rinkos reglamentavimo gerinimas“.



2016 m. Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto tyrime pabrėžiama, kad ES ekonomika turi pereiti prie [skaitmeninės](#), [žaliosios](#) ir [socialinės](#) politikos<sup>[1]</sup>. Tuo remdamasis Parlamentas [paragino](#) kurti novatoriškesnę, stipresnę ir teisingesnę bendrąją rinką. Siekdamas palengvinti prieigą internetu prie informacijos ir paslaugų, kurių reikia piliečiams ir įmonėms, Parlamentas 2018 m. rugsėjo 13 d. [per pirmąjį svarstymą priėmė poziciją](#) dėl [pasiūlymo](#) dėl bendrųjų skaitmeninių vartų sukūrimo. Įmonėms, ypač dirbančioms kitose ES šalyse, dažnai sunku suprasti taikomas taisykles. Skaitmeninių vartų paskirtis – padėti. [Reglamentas \(ES\) 2018/1724](#) buvo priimtas 2018 m. spalio 2 d. su laipsniško taikymo datomis iki 2023 m. gruodžio 12 d.

2019 m. atlikti tyrimai rodo, kad laisvo prekių ir paslaugų judėjimo principai ir teisės aktai šioje srityje kasmet sukuria 985 mlrd. EUR vertės naudą<sup>[2]</sup>. Tačiau 2020 m. lapkričio mėn. paskelbtame [tyrime](#)<sup>[3]</sup> „Legal obstacles in Member States to Single Market rules“ (Teisinės kliūtys bendrosios rinkos taisyklėms valstybėse narėse) nustatyta, kad nors ES bendroji rinka buvo labai sėkmingas rinkos integracijos pavyzdys, valstybėse narėse vis dar yra kliūčių, trukdančių išnaudoti visą bendrosios rinkos potencialą. Tyrime paraginta atidžiau vietoje tikrinti siūlomas nacionalines taisykles, kurios galėtų prieštarauti bendrosios rinkos taisyklėms ir principams.

Viena iš tokių konfliktinių sričių yra laisvas paslaugų judėjimas. 2020 m. gruodžio 2 d. Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos (IMCO) komitetas patvirtino pranešimą savo iniciatyva „Bendrosios rinkos stiprinimas: laisvo paslaugų judėjimo ateitis“. 2021 m. sausio 20 d. plenariniame posėdyje priimtame [pranešime](#) pabrėžiama, kad reikia užtikrinti paslaugoms taikomų bendrosios rinkos taisyklių įgyvendinimą ir pagerinti Komisijos vykdymo užtikrinimo veiksmus.

Parlamentas pripažino e. valdžios sistemos, kuri racionalizuoja administracinius procesus, gerina paslaugų kokybę ir didina viešojo sektoriaus veiksmingumą, naudą.

---

[1]Tiriamieji darbai: Godel, M. I. et al., [Reducing Costs and Barriers for Businesses in the Single Market](#) (*Mažesnės įmonių išlaidos ir kliūtys skaitmeninėje bendrojoje rinkoje*), Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto užsakytas leidinys, Ekonomikos, mokslo ir gyvenimo kokybės politikos teminis skyrius, Europos Parlamentas, Liuksemburgas, 2016. Montalvo, C. et al., [A Longer Lifetime for Products: Benefits for Consumers and Companies](#) (*Ilgesnė produktų naudojimo trukmė: nauda vartotojams ir įmonėms*), Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto užsakytas leidinys, Ekonomikos, mokslo ir gyvenimo kokybės politikos teminis skyrius, Europos Parlamentas, Liuksemburgas, 2016. Liger, Q. et al., [Social Economy](#) (*Socialinė ekonomika*), Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto užsakytas leidinys, Ekonomikos, mokslo ir gyvenimo kokybės politikos teminis skyrius, Europos Parlamentas, Liuksemburgas, 2016. Naujausi pavyzdžiai: Ström, P., [The European Services Sector and the Green Transition](#) (*Europos paslaugų sektorius ir žaliąjį pertvarką*), Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto užsakytas leidinys, Ekonomikos, mokslo ir gyvenimo kokybės politikos teminis skyrius, Europos Parlamentas, Liuksemburgas, 2020. Núñez Ferrer, J., [The EU's Public Procurement Framework](#) (*ES viešųjų pirkimų sistema*), Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto užsakytas leidinys, Ekonomikos, mokslo ir gyvenimo kokybės politikos teminis skyrius, Europos Parlamentas, Liuksemburgas, 2020. Keirsbilck, B. et al., [Sustainable Consumption and Consumer Protection Legislation](#) (*Tvaraus vartojimo ir vartotojų apsaugos srities teisės aktai*), Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto užsakytas tyrimas, Ekonomikos, mokslo ir gyvenimo kokybės politikos teminis skyrius, Europos Parlamentas, Liuksemburgas, 2020. Marcus, J. S. et al., [The impact of COVID-19 on the Internal Market](#) (*COVID-19 poveikis vidaus rinkai*), Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto užsakytas leidinys, Ekonomikos, mokslo ir gyvenimo kokybės politikos teminis skyrius, Europos Parlamentas, Liuksemburgas, 2020.

[2]Atitinkamą tyrimą sudaro šie leidiniai: Poutvaara P. et al., [Contribution to Growth: Free Movement of Goods. Delivering Economic Benefits for Citizens and Businesses](#) (*Indėlis į augimą: laisvas prekių judėjimas. Ekonominės naudos teikimas piliečiams ir įmonėms*), Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto užsakytas leidinys, Ekonomikos, mokslo ir gyvenimo kokybės politikos teminis skyrius, Europos Parlamentas, Liuksemburgas, 2019. Pelkmans, J. et al., [Contribution to Growth: The Single Market for Services. Delivering Economic Benefits for Citizens and Businesses](#) (*Indėlis į augimą: bendroji paslaugų rinka. Ekonominės naudos teikimas piliečiams ir įmonėms*), Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto užsakytas leidinys, Ekonomikos, mokslo ir gyvenimo kokybės politikos teminis skyrius, Europos Parlamentas, Liuksemburgas, 2020.

[3]Dahlberg, E. et al., [Legal obstacles in Member States to Single Market rules](#) (*Teisinės kliūtys bendrosios rinkos taisyklėms valstybėse narėse*), Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto užsakytas leidinys, Ekonomikos, mokslo ir gyvenimo kokybės politikos teminis skyrius, Europos Parlamentas, Liuksemburgas, 2020.



Skaitmeninės viešosios paslaugos turėtų padėti sumažinti administracinę naštą, paspartinti bendravimą su valdžios institucijomis ir sumažinti išlaidas, taip skatinant ekonominius ir socialinius bendrosios rinkos pranašumus. Todėl IMCO komitetas priėmė [galutinį pranešimą](#), kuriame išdėstytos viešųjų paslaugų skaitmeninimo spartinimo strategijos, kurį Parlamentas priėmė 2023 m. balandžio 18 d.

## B. Bendroji rinka siekiant įveikti COVID-19

COVID-19 pandemija padarė milžinišką poveikį laisvam prekių judėjimui vidaus rinkoje. Todėl Parlamentas 2020 m. balandžio 17 d. priėmė [rezoliuciją](#), kurioje pabrėžė, kad bendroji rinka yra Europos kolektyvinio klestėjimo ir gerovės šaltinis ir kad ji yra esminis greito ir nenutrūkstamo atsako į pandemijos protrūkį veiksnys. 2020 m. lapkričio mėn. IMCO komiteto surengtame [internetiniame seminare](#)<sup>[4]</sup> buvo analizuojamas COVID-19 poveikis vidaus rinkai ir vartotojų apsaugai ir pasiūlyta, ką būtų galima padaryti siekiant užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą dabar ir per būsimas krizes.

2021 m. vasario 22 d. IMCO komitete buvo pristatytas [tyrimas](#)<sup>[5]</sup> ta pačia tema. Atlikus šį tyrimą nustatyta, kad dėl pradinio sienų uždarymo ir kitų priemonių, kurių ėmėsi valstybės narės, vidaus rinkoje labai sumažėjo ne tik laisvas prekių judėjimas, bet ir paslaugų ir asmenų judėjimas. Tą patį mėnesį Parlamentas kartu su Taryba patvirtino [Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę](#), kurioje nurodoma, kad tvarus vidaus rinkos gaivinimas turėtų būti vykdomas įtraukiant tvirtas MVĮ. 2021 m. birželio mėn. pateiktas pranešimo savo iniciatyva projektas dėl netarifinių ir nemokestinių kliūčių šalinimo bendrojoje rinkoje ([2021/2043\(INI\)](#)) yra labai aktualus šiuo aspektu, kadangi jame ne tik nurodomos nuolatinės kliūtys prekių ir paslaugų judėjimo laisvei, bet ir konkrečiai aptariama tai, kaip COVID-19 ir reagavimo į pandemiją politika sukėlė kliūčių keturioms laisvėms.

## C. Bendroji skaitmeninė rinka ([2.1.7](#))

Panašiai kaip ir Komisija, pastaruosius 10 metų Parlamentas vis daugiau dėmesio skyrė dėl skaitmeninimo atsirandantiems bendrosios rinkos iššūkiams ir galimybėms. 2012 m. gruodžio 11 d. Parlamentas priėmė dvi ne teisėkūros rezoliucijas, susijusias su vidaus rinka: vieną – [dėl bendrosios skaitmeninės rinkos kūrimo užbaigimo](#), kitą – [dėl skaitmeninės laisvės strategijos ES užsienio politikoje](#). Šiose rezoliucijose propaguojama skaitmeninė laisvė ES užsienio politikoje, pabrėžiant tinklo neutralumą, siekiant užtikrinti, kad paslaugų teikėjai nepagrįstai neribotų interneto naudojimo. Šiomis rezoliucijomis siekiama suderinti skaitmeninės rinkos politiką visoje ES. Dėl šios iniciatyvos buvo priimtos teisėkūros priemonės dėl bendrosios elektroninių ryšių rinkos, įskaitant [tinklo neutralumą](#) ir [tarptinklinio ryšio mokesčių](#) panaikinimą.

2021 m. gegužės 20 d. Parlamentas priėmė [rezoliuciją](#) dėl Europos skaitmeninės ateities, kurioje pripažįstamas itin svarbus skaitmeninių pokyčių bendrojoje rinkoje vaidmuo ir poreikis pašalinti bendrosios skaitmeninės rinkos veikimui trukdančias

---

[4]Milieu Consulting SRL, The impact of COVID-19 on the Internal Market and Consumer Protection – IMCO Webinar Proceedings (*COVID-19 poveikis vidaus rinkai ir vartotojų apsaugai. IMCO komiteto internetinis seminaras*), Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto užsakytas leidinys, Ekonomikos, mokslo ir gyvenimo kokybės politikos teminis skyrius, Europos Parlamentas, Liuksemburgas, 2020.

[5]Marcus, J. S. et al., The impact of COVID-19 on the Internal Market (*COVID-19 poveikis vidaus rinkai*), Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto užsakytas leidinys, Ekonomikos, mokslo ir gyvenimo kokybės politikos teminis skyrius, Europos Parlamentas, Liuksemburgas, 2021.



kliūtis. Įsigaliojus [Skaitmeninių rinkų aktui](#) (SRA) ir [Skaitmeninių paslaugų aktui](#) (SPA) bus sudarytos palankesnės sąlygos kurti konkurencingą, sąžiningą, suderintą ir saugesnę bendrąją skaitmeninę rinką. Be to, Ekonomikos, mokslo politikos ir gyvenimo kokybės teminio skyriaus pateiktame [tyrimų rinkinyje](#) išnagrinėtos bendrosios skaitmeninės rinkos galimybės ir iššūkiai atsižvelgiant į Skaitmeninių paslaugų akto ir Skaitmeninių paslaugų akto nuostatas.

2022 m. spalio mėn. IMCO komitetas surengė [klausymą](#) ES bendrosios rinkos jos pasiekimų 30-osioms metinėms paminėti. Atsižvelgdami į dabartinę sudėtingą padėtį, kalbėtojai taip pat pabrėžė, jog svarbu toliau siekti augimo potencialo ir konsoliduoti bendrąją rinką, pabrėždami pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl [Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonės](#).

2022 m. lapkričio 23 d. Parlamentas ir Taryba pasirašė [Reglamentą \(ES\) 2022/2399](#) dėl ES muitinės vieno langelio aplinkos. Reglamento tikslas – skaitmeninėmis priemonėmis sumažinti administracinę naštą ir išlaidas ir taip palengvinti tarptautinę prekybą. Todėl įmonės ir prekybininkai galės pateikti muitinės ir ne muitinės duomenis, reikalingus prekių įforminimui ir formalumams atlikti, viename portale konkrečioje valstybėje narėje.

[2023 m. liepos mėn.](#) IMCO komitetas patvirtino bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonę ir pasiūlė ją pervadinti Vidaus rinkos ekstremaliųjų situacijų ir atsparumo aktu, kad būtų geriau pasirengta būsimoms krizėms. Atsižvelgiant į pandemijos keliamus iššūkius, šiuo teisės aktu siekiama apsaugoti laisvą judėjimą ES ir nustatyti įvairius pavojaus lygius siekiant aktyviai valdyti artėjančias krizes. Komisija prižiūrėtų valstybių narių krizių priemones, kad būtų užtikrintas nuoseklumas ir teisėtumas, ir sienų uždarymo atveju nustatytų greitus ypač svarbių darbuotojų ir prekių maršrutus. Be to, ji būtų įgaliota teikti pirmenybinius užsakymus būtiniausioms prekėms, kad būtų išvengta stygiaus. Parlamentas šį pranešimą [priėmė](#) 2023 m. rugsėjo 13 d. ir jau vyksta tarpinstitucinės derybos.

2023 m. spalio mėn. paskelbtas rinkos priežiūros ES [tyrimas](#), kuriame pabrėžiamas esminis rinkos priežiūros institucijų vaidmuo apsaugoti vartotojus užtikrinant, kad gaminiai atitiktų sveikatos, saugos ir aplinkos apsaugos standartus. Tyrime atskleidžiamos rinkos priežiūros spragos, kurias dar labiau išryškino e. prekybos augimas ir pandemija, pavyzdžiui, produktų atsekamumas ir prekybos internetu stebėsenos uždavinys. Pagrindinės rekomendacijos apima ES testavimo priemonių išplėtimą ir skaitmeninės infrastruktūros stiprinimą, atskaitomybės už elektronines prekyvietes didinimą ir tarpvalstybinio bendradarbiavimo bei dalijimosi informacija tarp rinkos priežiūros institucijų ir muitinių stiprinimą. Šiomis priemonėmis siekiama suderinti rinkos priežiūros tvarką, stiprinti internetu parduodamų gaminių priežiūrą reikalaujant, kad elektroninės prekyvietės įgyvendintų priemones, kuriomis užtikrinama atitiktis ES reglamentams, ir užtikrinti nuoseklią vartotojų apsaugą visoje ES.

Daugiau informacijos šia tema pateikiama [Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto interneto](#) svetainėje.

Christina Ratcliff / Jordan De Bono / Barbara Martinello  
11/2023

